

معضل حاشیه نشینی و تبعات آن یکی از این نقایص است. به طور مثال شهرک شهید رجایی و شهرک شهید باهنر کاملاً در رینگ پیرامون شهر توسعه یافته‌اند. در واقع این شهرک‌ها روستاهایی بوده‌اند که به تدریج با شهر یکی شده‌اند اما متغیرهای شهری در آنها رعایت نشده است.

با توجه به اینکه اصول ساخت معابر در آنها رعایت نشده کوجه‌ها بسیار باریک هستند و در زمان بروز حوادث احتمالی امکان آمد و شد وسایل امدادی در آنها وجود ندارد. از سوی دیگر با توجه به مهاجر پذیر بودن این مناطق، فرهنگ‌های مختلف در آنجا وجود دارد و امکان بازآفرینی شهری سخت است. ما در مناطق حاشیه‌ای مشهد دچار پارادوکس یا تعارض هستیم. از یک طرف اراده مردم و مسئولان مشهد این است که سرانه خدماتی مانند مدرسه، مسجد، پارک، درمانگاه، آتش نشانی و... را ارتقا بدهیم، از طرفی با این مشکل مواجه هستیم که هر چه این مناطق ارتقا داده شوند به همان میزان مهاجر پذیری تشدید می‌شود. در این شرایط فردی که ساکن روستای اطراف است تصور می‌کند اگر به حاشیه شهر مهاجرت کند امکانات بهتر و بیشتری دارد.

در حال حاضر در کل استان ۴۰ کیلومتر آزاد راه وجود دارد. آزادراه «حرم تا حرم» قرار بود حرم امام هشتم را به بارگاه مطهرحضرت معصوم(س) متصل کند اما با وجود پیگیری های متعدد تنها بخش هایی به صورت مقطعی اجرا و بخش اعظم آن نیمه کاره مانده است

آمار دقیقی از میزان حاشیه نشینی در مشهد وجود دارد؟ در سال‌های اخیر حاشیه شهر مشهد ۴ هزار و ۲۰۰ هکتار بوده اما در ۱۰ سال اخیر این میزان به حدود ۶ هزار و ۳۰۰ هکتار افزایش پیدا کرده است. این افزایش به همان موضوعی که اشاره کردم باز می‌گردد.

به وجود این در سال‌های اخیر به سمنی حرکت کرده‌ام که امکانات را در مناطق حاشیه‌ای نیزارتقا داده‌ایم و در صد هستیم به راه‌حلی برای رفع این پارادوکس(تعارض) که یکی از اصلی ترین مشکلات مشهد است، برسیم.

طبق آماري که سال گذشته اعلام شده بود مشهد بیش از ۴۰۰ هزار تبعه افغانستانی مجاز و ۳۰۰ هزار تبعه غیرمجاز دارد. می‌دانیم که این موضوع یک چالش به حساب می‌آید. چه اقدامی برای برطرف کردن این مشکل انجام شده است؟ هماهنگ با تصمیمات کلان کشوری طرد و بازگشت اتباع غیر مجاز در مشهد نیز به جد در حال پیگیری است. آماري که اعلام شده درست است حتی آمار غیر رسمی اتباع غیر مجاز تا یک میلیون نفر هم اعلام شده است.

البته در نظر داشته باشید با توجه به ظرفیت بارگه منور رضوی و دانشگاه‌های مطرح، عمده اتباع مجاز، طلاب خارجی و دانشجویان هستند. هر چند اجرای طرح طرد اتباع تنها مربوط به اتباع غیر مجاز بوده است. در نظر داشته باشید بخشی از افغانستانی‌های ساکن مشهد یک فرصت به حساب می‌آیند زیرا نزدیک ۳۰۰ شرکت به ثبت رسیده در این شهر برای افغانستانی‌هاست. بالاخره در هر جای دنیا افرادی که ظرفیت اشتغال ایجاد کنند مورد استقبال هستند.

به لحاظ حاضر تمديد اقامت اتباع چه به لحاظ الکترونیکی و چه به لحاظ صدور مجوزهای زمان دار در استان و مشهد از طریق شورای تأمین و ساماندهی اتباع انجام می‌شود اما در نهایت با مذاکراتی که با طرف افغانستانی داشته‌ایم قرار شده این معضل به شکلی تعدیل شود.

اصلی ترین مشکل در این زمینه چه موضوعی است؟ یکی از مشکلات عمده‌ای که ما داریم ازدواج مردان افغان با زنان ایرانی است. زیرا بچه‌هایی که حاصل این ازدواج هستند با مشکلات عجیب هویتی در بحث آموزش، بیمه و... مواجه هستند. در تمام ملاقات‌های مردمی این مشکل از سوی شهروندان مطرح می‌شود زیرا مادران این کودکان دنبال هویت برای فرزندانشان هستند.

در سال‌های اخیر حاشیه شهر مشهد ۴ هزار و ۲۰۰ هکتار بوده اما در ۱۰ سال اخیر این میزان به حدود ۶ هزار و ۳۰۰ هکتار افزایش پیدا کرده است

و حرف‌آفر؟ من با تشکر از روزنامه ایران از همه شهروندان مشهدی و میهمانان و زائرانی که به این شهر تشریف می‌آورند و در برابر کاستی‌ها و قصورها صوری دارند تشکر می‌کنم هر چند تمام تلاش مدیران و مسئولان این کلانشهر خدمت‌رسانی به شهروندان است. نکته دیگر اینکه تجربه جنگ ۱۲ روزه اهمیت وحدت و همدلی مردمی را نشان داد. وظیفه ماست تا از همبستگی که در مقابل متجاوزان به مین به دست آمده با تعصب صیانت کنیم. تاریخ نشان داده است که در کنار یکدیگر می‌توانیم بر هر چالشی غلبه کنیم. مشهد مقدس همیشه به عنوان یک نماد از محبت و صلح در دل ایرانیان بوده و همیشه در تاریخ ایران نقش آفرین و اثرگذاری داشته است در نق برمه علاوه بر حفظ آرامش و اقتدار به دنبال پشتیبانی درست از مردم وکشور هستیم .

فرماندار مشهد در گفت‌وگو با «ایران» از فرصت‌ها و چالش‌های مسافر پذیری ۳۰ میلیونی می‌گوید

کلانشهر همیشه میزبان

حاشیه‌نشینی، حمل و نقل و اتباع غیر مجاز مهمترین مشکلات مشهد هستند

گفت‌وگو

شیمیا جهانبخش

گروه ایران زمین

در سایقه سفرهای کمتر ایرانی جوان و بزرگسالی است که حداقل یک بار مسافرت به مشهد وجود نداشته باشد. شهری متعلق به همه ایرانیان که با وجود جمعیت ۴ میلیونی ثابت، سالانه میزبان ۳۰ میلیون زائر است. اولین چالش مدیریتی مشهد از همین جا آغاز می‌شود. آیا ساختارهای مشهد پاسخگوی میزبانی از چنین جمعیتی هست؟ پاسخ به این

در حوزه حمل و نقل هوایی چه مشکلاتی وجود دارد و برای رفع آنها چه کاری انجام شده است؟ در بحث هواپیما هم مشکل داریم یعنی در حال حاضر ما به ازای هر صندلی ۱۰ متقاضی داریم. با توجه به زیرساخت‌های فعلی، خطوط هوایی بیشتر از این حجم تردد را پاسخگو نیستند و اگر بخواهیم مشکل را حل کنیم باید تکنولوژی را تغییر دهیم. در واقع ظرفیت مشهد برای توسعه خطوط هوایی ۲ برابرظرفیت فعلی است و ما به دنبال این هستیم که یک شهر فرودگاهی در مشهد داشته باشیم.

حضور میلیونی گردشگران همواره با چالش‌هایی برای مدیریت شهری روبه‌رو بوده است. مهم‌ترین مشکلاتی که در این زمینه با آن مواجه هستید، چیست؟

با وجود تلاش‌های انجام شده مشکلاتی هم در بخش‌های مختلف داریم. مهم‌ترین مشکل ما در بخش حمل و نقل بوده و لازم است توسعه زیرساخت‌های این بخش در سطح ملی دیده شوند. در حال حاضر تنها یک خط ریلی قطاری دراستان داریم که تقریباً قدیمی بوده و نیاز به نوسازی و مدرن‌سازی دارد.

با وجود آنکه بیشترین تردد قطار در کل کشور (یعنی روزی ۸۴ رام) در مسیر تهران مشهد انجام می‌شود اما این خط تا حد زیادی مستهلک شده و لازم است به سمت جایگزینی خطوط و قطارهای سریع‌السریر حرکت کنیم. در این راستا کارگروه ملی زیارت به ریاست رئیس جمهوری در فروردین ماه امسال در مشهد برگزار و راه‌اندازی قطار سریع‌السریر با سرعت ۲۰۰ کیلومتر بر ساعت در مسیر مشهد- تهران به طور ویژه در دستور کار قرار گرفت. البته در حال حاضر این طرح در مرحله مطالعاتی قرار دارد و بنا شده منابع مالی آن در بودجه امسال پیش‌بینی شود.

با اجرای این طرح، آرزوی چندین ساله مردم استان که چندین بار هم مورد تأکید مقام معظم رهبری قرار گرفته است، محقق می‌شود. البته در حال حاضر قطار برقی در مسیر سرخس در حال مسافربری است .

وضعیت شهر مشهد مقدس چگونه بود؟

در ایام جنگ تحمیلی، شهر مشهد مقدس به عنوان یکی از کانون‌های مهم فرهنگی و مذهبی کشور، از آرامش خاصی برخوردار بود. این آرامش نه تنها به دلیل موقعیت جغرافیایی ما، بلکه به دلیل همدلی و همبستگی مردم مشهد در برابر تهدیدات خارجی بود.

آیا در آن زمان مشکل خاصی در تأمین کالاهای اساسی وجود داشت؟

خوشبختانه، وضعیت بازار کالای اساسی با وجود خریدهای هیجانی در مشهد به خوبی مدیریت شد. ما شاهد کمبود کالا در این ایام نبودیم و مشکلی

مشهد اولین شهری بود که بعد از پایتخت صاحب مترو شد. تعداد زیادی از ایستگاه‌های مترو سال‌هاست مشغول به کار بوده و تعدادی ایستگاه جدید نیز در تکاپوی راه‌اندازی هستند. در واقع برای مترو مشهد ۴ خط برنامه‌ریزی شده که در حال حاضر ۳ خط آن فعال است.

مسیر خط ۱ مترو مشهد از پایانه وکیل آباد به سمت فرودگاه مشهد در ۲۴ ایستگاه واقع در بلوار هاشمی نژاد مشغول به خدمت دهی است. خط ۲ قطار شهری نیز با ۱۳ ایستگاه از خیابان طبرسی به سمت میدان شهید جوان از جنوب تا شمال مشهد را پوشش می‌دهد. خط سه نیز از ترنمبال شروع می‌شود و تا قسمت غرب مشهد ادامه دارد. این خط به صورت آزمایشی مشغول به کار است.

در حال حاضر طرح توسعه خط ۴ هم در دست مطالعه بوده و بعد از اینکه خط ۳

مشهد یکی از کلانشهرهای کشور است و توسعه جاده‌ای در این شهر ناگزیر است. چه برنامه‌هایی برای توسعه ظرفیت جاده‌ای دارید؟

در حال حاضر در کل استان ۴۰ کیلومتر آزاد راه وجود دارد. آزادراه «حرم تا حرم» قرار بود حرم امام هشتم را به بارگاه مطهرحضرت معصومه(س) متصل کند اما با وجود پیگیری‌های متعدد تنها بخش‌هایی به صورت مقطعی اجرا و بخش اعظم آن نیمه کاره مانده است. به این موضوع توجه داشته باشید که در این راستا کارگروه ملی زیارت به ریاست رئیس جمهوری در فروردین ماه امسال در مشهد برگزار و راه‌اندازی قطار سریع‌السریر با سرعت ۲۰۰ کیلومتر بر ساعت در مسیر مشهد- تهران به طور ویژه در دستور کار قرار گرفت. البته در حال حاضر این طرح در مرحله مطالعاتی قرار دارد و بنا شده منابع مالی آن در بودجه امسال پیش‌بینی شود.

با اجرای این طرح، آرزوی چندین ساله مردم استان که چندین بار هم مورد تأکید مقام معظم رهبری قرار گرفته است، محقق می‌شود. البته در حال حاضر قطار برقی در مسیر سرخس در حال مسافربری است .

وضعیت شهر مشهد مقدس چگونه بود؟

در ایام جنگ تحمیلی، شهر مشهد مقدس به عنوان یکی از کانون‌های مهم فرهنگی و مذهبی کشور، از آرامش خاصی برخوردار بود. این آرامش نه تنها به دلیل موقعیت جغرافیایی ما، بلکه به دلیل همدلی و همبستگی مردم مشهد در برابر تهدیدات خارجی بود.

آیا در آن زمان مشکل خاصی در تأمین کالاهای اساسی وجود داشت؟

خوشبختانه، وضعیت بازار کالای اساسی با وجود خریدهای هیجانی در مشهد به خوبی مدیریت شد. ما شاهد کمبود کالا در این ایام نبودیم و مشکلی

حادی در حوزه خرید مایحتاج مردم وجود نداشت. این موضوع نشان‌دهنده تلاش‌های مسئولان و همکاری مردم برای حفظ آرامش و تأمین نیازهای اولیه بود.

با توجه به اینکه مشهد مقدس یک شهر زیارتی است، آیا در آن زمان زائران و مجاوران بارگاه منور رضوی با مشکلاتی مواجه شدند؟

نه در واقع ما به سهولت میزبان زائران و مجاوران بارگاه منور رضوی بودیم. مردم مشهد با دلنسوزی و میهمان‌نوازی همیشگی خود، فضایی امن و آرام برای زائران فراهم کردند. این امر نشان‌دهنده عشق و ارادت مردم مشهد به امام رضا(ع) و تعهد آنها به خدمتگزاری به زائران است.

ظرفیت‌های گردشگری مشهد در بخش مذهبی، طبیعت، سلامت و... قابل توجه است به همین خاطر هماهنگی بخش‌های مختلف نیازمند برنامه‌ریزی دقیق است. استان چه برنامه‌ای برای حضور گردشگران و زائران تدارک دیده است؟

با توجه به اینکه مشهد مقدس یک شهر چندوجهی بوده؛ متعلق به تمام مردم ایران است. از این رو مسئولان استان همواره در تلاش هستند در ایام مختلف سال زیرساخت‌های گردشگری را فراهم کنند.

این شهر به برکت وجود بارگاه منور حضرت رضا(ع)، قبیله آمال مردم ایران و مسلمانان جهان است و ما نیز به عنوان خادمان این شهر، موظف به فراهم‌سازی زیرساخت‌های مناسب برای زیارت و گردشگری هستیم. البته در نظر داشته باشید حضور گردشگران در مشهد مربوط به زمان خاصی نیست و این شهر همیشه ملو از مسافراست. آثار فاخر فرهنگی در مجموعه آستان قدس به عنوان یک ذخیره فرهنگی بین‌المللی همواره پذیرای زوار بوده است. همچنین آثار هنری فاخر موزه آستان قدس در بخش مینیاتور، نقاشی دیواری، کاشی معرق، کاشی هفت رنگ و... یک مجموعه تمدنی و معماری بی‌نظیری را برای گردشگران مهیا کرده است .

مشهد علاوه بر جایگاه معنوی، شهری فرهنگی و برخوردار از محافل متعدد علمی و هنری است که باید این ظرفیت‌ها را به نحو شایسته معرفی کنیم. براین اساس؛ یکی از ابزارهای مؤثر در این زمینه، برگزاری نمایشگاه‌های گردشگری و صنایع دستی است که خوشبختانه امسال پس از مدت‌ها، با تلاش سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، این مهم در شهر مشهد محقق شده است. زائران دهه یابانی صفر در شهر مشهد و در ۳ سطح مختلف اقامتگاه‌های رسمی، موقت و مراکز بچران اسکان داده می‌شوند. در این راستا اسکان روزانه ۷۰۰ هزار نفر در مشهد پیش‌بینی شده که شامل هتل‌های پنج ستاره تا سالن‌های بچران است.

یکی از متغیرهایی که امسال با آن روبه‌رو هستیم، این است که به واسطه تجاوز رژیم صهیونیستی در خرداد و تیرماه سال جاری، امتحانات دانشگاه‌ها به شهریورماه موکول شده و براین اساس، حجم ورودی به شهر مشهد نسبت به ایام مشابه در سال‌های گذشته بیشتر خواهد بود.

امسال با بهره‌گیری از تجارب سال‌های گذشته تلاش کرده‌ایم با تشکیل کارگروه‌های مختلف همچون اسکان، خدمات و نقل، بهداشت و... خدمات مناسبی را به زائران داشته باشیم. همچنین تدابیر خاصی در حوزه حمل و نقل اندیشیده شده و اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای با برنامه‌ریزی گسترده، رفت و بازگشت زائران را ساماندهی می‌کند تا مشکلی در این خصوص به وجود نیاید.

با وجود این جاذبه‌ها چه زیرساخت‌هایی را برای گردشگران پرشمار فراهم کرده‌اید؟ جمعیت ثابت مشهد مقدس نزدیک ۴ میلیون نفر است اما سالانه بیش از ۳۰ میلیون گردشگر وارد این شهر می‌شوند؛ همین موضوع کار را بسیار حساس و سخت کرده و ما باید همیشه برای میزبانی آماده باشیم. خوشبختانه در مشهد از قدیم بحث هتل‌سازی و اقامتگاه‌سازی به طور جدی در دستور کار بوده و در حال حاضر بالغ بر ۵۰۰ هتل با امکانات ویژه در این شهر وجود دارد. ما برای ساماندهی وضعیت زائرین در بخش‌های مختلف از جمله تأمین ارزاق، محل اقامت، حمل و نقل و... کمیته‌ای زیر نظر جهاد کشاورزی و سازمان صمت استان ایجاد کرده و مسائل را روزانه به طور دقیق مورد بررسی قرار می‌دهیم.

بحث اقامت همیشه اصلی ترین موضوع مسافران بوده؛ بفرمایید چه کارهایی در این زمینه انجام شده است؟

یک بخش اسکان رسمی در هتل‌ها، مهمانسرا و مهمان پذیرا وجود دارد که در این بخش مشهد توان اسکان ۲۵۰ هزار نفر/شب را فراهم کرده است. البته با توجه به اینکه در برخی ایام ورود مسافران بسیار زیاد است زمینه اسکان موقت در تکپا، مساجد و حسینیه را نیز فراهم کرده‌ایم و به محض تکمیل ظرفیت هتل‌ها، زیرساخت‌های اسکان موقت باز می‌شوند.

علاوه بر این یک اولویت سوم تحت عنوان اقامت اضطراری را نیز تدارک دیده‌ایم. بر این اساس «کمپ غدیر» برای اسکان مسافرانی که می‌خواهند در چادرها مستقر شوند راه‌اندازی شده و تمام امکانات رفاهی نیز در آنجا فراهم

برش